

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobkyně: **M. F.**

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2021/66953-923 ze dne 19. dubna 2021,
ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí č. j. MPSV-2021/66953-923 ze dne 19. dubna 2021 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 69 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně podala dne 26. 8. 2020 žádost o příspěvek na péči. Úřad práce České republiky (Krajská pobočka v Ostravě) rozhodnutím ze dne 13. 1. 2021 příspěvek na péči žalobkyni nepřiznal s odůvodněním, že žalobkyni nelze považovat za osobu závislou na péči jiné

Shodu s prvopisem potvrzuje

fyzické osoby, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nepotřebuje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby alespoň při 3 základních životních potřebách. Žalobkyně podle posudku ze dne 8. 10. 2020 potřebuje pomoc toliko při péči o domácnost.

2. Proti prvostupňovému rozhodnutí úřadu práce podala žalobkyně odvolání, které žalovaný rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) zamítl za současného potvrzení prvostupňového rozhodnutí ze dne 13. 1. 2021. Žalovaný svůj závěr opřel především o posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV) ze dne 25. 3. 2021.

II. Žaloba

3. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně dne 11. 6. 2021 u Krajského soudu v Ostravě žalobu, ve které navrhovala jeho přezkoumání. V žalobě nesouhlasila s posudkovým zhodnocením PK MPSV ze dne 25. 3. 2021, neboť je v něm zpravidla argumentováno zdravotním stavem, který se jejího postižení netýká. Žalobkyně nerozumí tomu, že nebyly uznány úkony, při kterých potřebuje pomoc jiné osoby, ale je konstatováno, kdo jí má tuto pomoc poskytnout. Dále namítla, že manipulace s přípravou jídla (jeho naservírování a přenesení na stůl) je v posudku chybně zařazena do péče o domácnost místo do úkonu stravování. Podle žalobkyně je z výsledků vyšetření zcela zřejmé, že v důsledku trvalého postižení funkcí celé ruky a páteře je asistence druhé osoby při každodenních životních úkonech nutná, protože i po částečné adaptaci na postižení jsou některé úkony technicky jednou rukou neproveditelné, nerealizovatelné.
4. Žalobkyně následně uvedla výčet aktivit podle vyhlášky číslo 505/2006 Sb., při kterých potřebuje pomoc jiné osoby. V první řadě se jedná o stravování, kdy nepovažuje za technicky možné, aby bez přidržování druhou rukou rozdělila hotovou stravu na menší kousky lžičkou, jak jí bylo doporučeno v posudku, dále není technicky možné pouze jednou rukou bezpečně přemístit talíř s polévkou, omáčkou apod. od kuchyňské linky k jídelnímu stolu, navíc nepovažuje za standardní konzumovat jídlo vestoje u kuchyňské linky. Mezi další nezvládnuté životní potřeby patří oblékání a obouvání s tím, že podle žalobkyně není technicky proveditelné bez pomoci jiné osoby pouze pomocí jedné končetiny oblékání svetru, saka, bundy. Žalobkyně si oblékne ochrnutou levou končetinu, ale bez pomoci je neproveditelné oděv přemístit na pravé rameno a obléci dominantní zdravou pravou ruku. Bez spolupráce obou končetin nelze správně zapnout zipy nebo knoflíky, suché zipy jsou pouze jako přídatné, stejně tak není žalobkyně schopna sama realizovat úpravy oděvů, jednou rukou nelze ani stáhnout na botě tkaničky a zavázat je nebo bez přidržování zapnout zip na zimních botách. Bez pomoci nelze zvládat manipulaci s oblečením (vyndání oděvu z polic ve skříni, kde je na sobě naskládáno více vrstev, složení oděvu nebo pověšení na věšák). Za další nezvládnutou potřebu považuje žalobkyně tělesnou hygienu, kdy není podle žalobkyně technicky možné při ochrnuté (nefunkční) levé ruce umýt bez pomoci jiné osoby pravou část těla (např. pravou ruku), stejně tak není technicky možné se přidržovat madla při mytí vlasů. Pomoc jiné osoby potřebuje žalobkyně také při stříhání nehtů. Pokud by na tuto aktivitu využila služeb manikérky, tak je zřejmé, že k ní potřebuje využít služeb jiné osoby. Poslední životní potřebou (vyjma péče o domácnost, která byla vyhodnocena jako nezvládnutá také ve správním řízení), kterou žalobkyně není podle žalobních bodů schopna zvládnout bez pomoci jiné osoby,

jsou podle žaloby osobní aktivity obvyklé jejímu věku a prostředí, které není možné bez asistence jiné osoby realizovat (cvičení na fitness strojích, na zahrádce). Žalobkyně na závěr konstatovala, že posouzení zvládání základních životních potřeb provedené PK MPSV je v rozporu se sociálním šetřením, zdravotnickou dokumentací a aktuálním zdravotním stavem a došlo k porušení § 2 odst. 1 a 4 zákona číslo 500/2004 Sb., správního řádu a chybné aplikaci zákona o sociálních službách. Žalobkyně požádala o řádné posouzení jejího nepříznivého zdravotního stavu na základě všech předložených zdravotních nálezů a výsledku sociálního šetření. Z důvodu možné podjatosti dala soudu ke zvážení posouzení LPS mimo Moravskoslezský kraj.

III. Vyjádření k žalobě

5. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření k žalobě zdůraznil s odkazem na provedené řízení a vydané posudky, že žalobkyně pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nezvládá v plném rozsahu celkem jednu základní životní potřebu, a to péči o domácnost. Ostatní aktivity zvládá přiměřeně vzhledem ke svému zdravotnímu stavu. Ve vztahu k jednotlivým denním aktivitám pak žalovaný zopakoval závěry Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, které byly převzaty do odůvodnění napadeného rozhodnutí (viz níže).

IV. Zjištění ze správních spisů

6. Ze správního spisu úřadu práce krajský soud zjistil, že žalobkyně podala dne 26. 8. 2020 žádost o příspěvek na péči. K žádosti uvedla, že potřebuje pomoc druhé osoby při 5 činnostech, a to stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieně, osobních aktivitách a péči o domácnost.
7. Dne 31. 8. 2020 bylo provedeno sociální šetření v místě bydliště žalobkyně. Ze záznamu o tomto sociálním šetření vyplývá, že pečující osoba žalobkyni při 5 výše uvedených životních potřebách vskutku pomáhá. Konkrétně se z něj podává, že žalobkyně v době šetření bydlela s manželem, který je zároveň pečující osobou, v domácnosti bydlela také se synem, který ji rovněž vypomáhá. Žalobkyně má po úraze levou ruku nehybnou. Nákupy a přípravu jídla a pití zajišťuje pečující osoba, žalobkyně jídlo nepřenáší, má je na stole i s pitím, pečující osoba jídlo naporcuje, rozkrájí, naservíruje (sama žalobkyně nezvládá krájení ani porcování jídla), přenese jídlo na stůl a zajišťuje také obsluhu spotřebičů a úklid nádobí. Pomoc druhé osoby potřebuje žalobkyně zejména při vaření, tj. rozporcování masa, očištění zeleniny, manipulaci s hrnci, pekáčem apod. Pečující osoba dále pomáhá žalobkyni s oblékáním a převlékáním, zapíná jí spodní prádlo, přidržuje horní díly oblečení, přetáhne žalobkyni věci přes hlavu (triko, šaty). Žalobkyně vsune ruku do rukávu, druhou ruku do rukávu přetahuje žalobkyni pečující osoba, která dotáhne oblečení do pasu, dále oblékne a převlékne ponožky. Pečující osoba rovněž pomáhá s oblékáním kalhot a obouváním (žalobkyně si sama obuje nazouvací boty). K péči o hygienu se v záznamu ze sociálního šetření dále uvádí, že žalobkyně dojde v bytě na záchod, hygienu po výkonu potřeby udělá a spláchne, v koupelně má sprchovací kout se stupínkem, dále vyšší vaničkou a zástěnou. Před sprchovacím koutem má malou stoličku, na kterou se postaví a přechází do vaničky ve sprchovacím koutu. Podle vyjádření žalobkyně jí

sprchovací kout nevyhovuje, bez pomoci pečující osoby do ní nezvládá vstup. Pečující osoba drží žalobkyni pod paží při vstupu a výstupu, seřídí vodu, osprchuje žalobkyni, umyje jí vlasy a tělo (zejména jeho pravé strany), osuší ji. Ranní hygienu provede žalobkyně u umyvadla, pečující osoba jí připraví hygienické pomůcky, nanese žalobkyni pastu na kartáček a podá kartáček (pak si žalobkyně vyčistí chrup). Žalobkyně se učeše, ale vlasy jí dále upraví pečující osoba, sepne jí vlasy gumičkou nebo sponou. Žalobkyně si jednou rukou umyje obličej. Žalobkyně rovněž sama nezvládá aktivity mimo domov, vyřizování jejích osobních záležitostí zajišťuje pečující osoba. Asistence druhé osoby je nutná při vypínání cvičicích strojů, protože se žalobkyně zdravou rukou musí z bezpečnostních důvodů držet. Žalobkyně dále podle záznamu o šetření nezvládá ruční práce, na chodu domácnosti se nezvládá podílet sama, otevře dveře, uchopí lehké předměty, přemístí je z místa na místo pravou rukou. Okna neotevívá, větrá pečující osoba.

8. Následně posoudila žalobkyni lékařka OSSZ v Karvině a podle jejího posudku ze dne 8. 10. 2020 je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti stav po úrazu levé horní (nedominantní) končetiny a chronické VAS C a LS páteře bez podstatných funkčních poruch. Po zhodnocení lékařských nálezů a výsledku sociálního šetření dospěla posudková lékařka k závěru, že žalobkyně pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nezvládá v plném rozsahu 1 základní životní potřebu s tím, že posudková lékařka neuznala jako nezvládnutou potřebu doprovodu po venku, asistenci při hygieně, pomoc při oblékání (při volbě vhodného obleku jistě zvládne), dávkování léků a osobní aktivity. U posuzované nejde podle posudkové lékařky o poruchu kognice, žalobkyně je na postižení dlouhodobě adaptována, jde o postižení nedominantní končetiny, osobní aktivity zvládá přiměřeně svému zdravotnímu stavu. Pomoc jiné osoby potřebuje při péči o domácnost. Na svých závěrech setrvala posudková lékařka OSSZ Karviná i po námitkách žalobkyně (viz vyjádření ze dne 13. 11. 2020). Následně rozhodl správní orgán prvního stupně rozhodnutím ze dne 13. 1. 2021 tak, že žalobkyni příspěvek na péči nepřiznal. Podle odůvodnění rozhodnutí vyšel správní orgán prvního stupně z posudku posudkové lékařky OSSZ Karviná a z jejího vyjádření ze dne 13. 11. 2020.
9. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání (pro odvolací řízení je veden samostatný odvolací spis), ve kterém akcentovala, že kromě péče o domácnost nezvládá bez pomoci jiné osoby také stravování (nezvládá při přípravě stravy manipulaci s horkými hrnci, pekáči, krájení na menší kousky a naservírování), oblékání a obouvání, tělesnou hygienu (potřebuje pomoc při mytí a osušení pravé části těla, při čištění zubů, stříhání nehtů na zdravé ruce) a osobní aktivity (potřebuje pomoc při práci na zahrádce, sekání a řezání dřeva, stromků). V odvolacím řízení byly zdravotní stav žalobkyně a její schopnost zvládat životní potřeby posouzeny Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (jednání posudkové komise se žalobkyně nezúčastnila a svou neúčast omluvila), která potvrdila posudkové závěry OSSZ Karviná. K odvolacím námitkám posudková komise uvedla, že k neschopnosti zvládat stravování může dojít např. při anatomické nebo funkční ztrátě obou končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou končetin s nemožností využít protézu k uchopení věci, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při praktické a úplné nevidomosti obou očí a také při těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Naservírování stravy lze učinit jejím posouváním nebo např. pomocí servírovacího stolku nebo vozíku,

pítí lze přenášet v umělohmotné láhvi, nerezové termosce spod. Žalobkyně nemá postiženou dominantní horní končetinu, pomůcek pro osoby s postižením jedné horné končetiny, které umožňují sebeobsluhu v oblasti stravování, je na trhu velké množství. Měkké maso nebo brambory je možno rozdělit jenom lžící. Při oblékání a obouvání lze využít navlékače ponožek a punčoch, zapínač knoflíků, navlékač kalhot, pomůcek pro oblékání a svlékání. Oblečení je nutné přizpůsobit postižení, při obouvání může žalobkyně použít obouvák a zouvák, může mít elastické tkaničky do bot tak, aby je nemusela zavazovat, nebo mít boty na suchý zip či boty mokasínového typu, které je možné nazout s pomocí dlouhé obouvací lžice. Zimní obuv lze zakoupit rovněž na suchý zip nebo na zip, který lze zapnout i jen jednou rukou, u oblékání a obouvání je možné sedět. U žalobkyně navíc muselo od úrazu dojít k určité adaptaci na postižení, proto byla daná životní potřeba hodnocena jako zvládaná. Také v případě potřeby spočívající v tělesné hygieně PK MPSV nejprve provedla výčet typových postižení, při kterých není tato potřeba zvládána (např. anatomická nebo funkční ztráta dominantní horní končetiny, podstatné omezení funkce obou horních končetin různé etiologie) s tím, že žalobkyně může u mytí vlasů sedět, vlasy je možné umýt jednou končetinou např. pomocí kartáče, k mytí těla lze použít prodloužený mycí kartáč nebo kartáč na mytí nohou a stříhání nehtů není každodenní aktivitou, jak ji charakterizuje zákon o sociálních službách. Také v tomto případě muselo podle PK MPSV dojít od úrazu z roku 1995 k určité adaptaci na postižení. Podle PK MPSV je také žalobkyně schopna samostatně vyřizovat své osobní záležitosti. Postižení jí nemůže bránit ani v tom smyslu, že by nebyla schopna vykonávat činnosti na zahradě, ale činnosti je nutné přizpůsobit, nebo navštěvovat fitness. Vypínání a zapínání strojů ve fitness tělocvičně lze zařadit pod aktivity u základní životní potřeby, tj. manipulace s předměty denní potřeby.

10. Žalobkyně zaslala proti posudku námitky (obsahově podobné s žalobou). Žalovaný bez dalšího doplnění řízení rozhodl o odvolání žalobkyně jak shora uvedeno. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odcitoval posudkové závěry a konstatoval, že posudek PK MPSV je úplný, přesvědčivý a logický a je v něm aktuální posouzení závislosti žalobkyně. Doplnil, že pokud posuzovaná osoba určitou aktivitu zvládne, byť s obtížemi, pomaleji a s využitím různých mechanismů či kompenzačních pomůcek (např. v rámci stravování posouváním po stole, lince, používáním transportního servírovacího stolku, s možností přípravy jednoduché stravy na místě konzumace, používání polotovarů, použití navlékače ponožek, oblékače kalhot, zdravotní nazouvací obuvi, dlouhé lžice při obouvání, v rámci tělesné hygieny používání sedátka, madel, protiskluzové podložky, kartáče či houby), lze aktivitu hodnotit jako zvládnutou v přijatelném standardu.

V. Posouzení krajským soudem

11. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že žaloba důvodná není; o věci rozhodl krajský soud bez nařízení jednání, protože napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení.
12. Předmětem soudního přezkumu je správní rozhodnutí, kterým (ve spojení s potvrzeným prvostupňovým rozhodnutím) nebyl žalobkyni přiznán příspěvek na péči.

13. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby (§ 7 odst. 1 zákona o sociálních službách). Nárok na tento příspěvek má podle § 7 odst. 2 téhož zákona osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká (případně některá z dalších osob uvedených v tomto ustanovení). Dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem se podle § 3 písm. c) zákona o sociálních službách rozumí zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb. Osoba starší věku 18 let se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby [§ 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách], jejichž výčet a způsob hodnocení schopnosti je zvládat stanovuje § 9 téhož zákona.
14. Podle § 9 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity a j) péče o domácnost (odst. 1). Bližší vymezení schopnosti zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (odst. 6).
15. Zmíněným prováděcím právním předpisem je vyhláška číslo 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, konkrétně její první příloha, kde jsou uvedeny jednotlivé aktivity spojené se zvládáním té které základní životní potřeby, kdy podle § 2a řečené vyhlášky nezládnutí byt i jen jediné z nich vede k nezládnutí základní životní potřeby.
16. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
17. Podle závěrů správních orgánů není žalobkyně schopna zvládat péči o domácnost (písm. j). Schopnost žalobkyně zvládat další 4 životní potřeby uvedené v žádosti (stravování, obouvání a oblékání, tělesná hygiena a denní aktivity) zůstala sporná.
18. Judikatura správních soudů je ustálená v závěru, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009 - 53). Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila, resp. dostatečně a

přesvědčivě vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013 č. j. 6 Ads 17/2013 - 25 nebo ze dne 22. 4. 2015 č. j. Ads 86/2014 - 74). Současně platí, že posouzení zdravotního stavu je vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Právě z toho důvodu je třeba při hodnocení posudků klást zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost. S uvedenými závěry krajský soud souhlasí a neshledal důvod postupovat v tomto řízení jinak.

19. Podle přesvědčení krajského soudu závěry žalovaného, potažmo posudkové komise, shora uvedeným požadavkům neodpovídají a žalobní námitky jsou důvodné. PK MPSV lze obecně vytknout, že své posouzení zaměřila výhradně na obecné vymezení zdravotních postižení, které činí tu kterou základní životní potřebu nezvládnutelnou, ale nezabývala se důsledně jednotlivými aktivitami dle přílohy číslo 1 k vyhlášce číslo 505/2006 Sb. a jejich zvládnutí žalobkyní. Jak přitom vyplývá z § 1 uvedené vyhlášky, tak se jedná z hlediska schopnosti posuzované osoby zvládat příslušnou základní životní potřebu o kritérium rozhodující s tím, že pokud posuzovaná osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z těchto aktivit, není schopna zvládat celou příslušnou základní životní potřebu, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 2a vyhlášky). Tím spíše je třeba, aby z konečných závěrů vyplývalo, že posuzovaná osoba ve vztahu ke sporné životní potřebě zvládá jednotlivé relevantní aktivity, a to přinejmenším v rozsahu, v jakém je jejich nezvládnutí namítáno, což v posuzované věci splněno není. Bez toho však nelze považovat posudek PK MPSV za úplný a přesvědčivý a nelze jej prozatím považovat za způsobilý podklad pro posouzení (ne)zvládnutí jednotlivých základních životních potřeb žalobkyní v rozsahu namítaném v žalobě. Pokud pak žalovaný závěry PK PMSV bez dalšího převzal, nepokusil se vytknuté nedostatky odstranit, navíc se ani konkrétně nevypořádal s námitkami žalobkyně, které k posudku uvedla ve vyjádření ze dne 16. 4. 2021, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

20. Konkrétně žalobkyně proti posudku namítala ve vztahu ke stravování, že nepovažuje za technicky možné, aby bez přidržování druhou rukou rozdělila hotovou stravu na menší kousky lžičkou a dále není technicky možné pouze jednou rukou bezpečně přemístit talíř s polévkou či omáčkou od kuchyňské linky k jídelnímu stolu s tím, že nepovažuje za standardní konzumovat jídlo ve stoje u kuchyňské linky (schopnost rozdělít stravu na menší kousky a naservírovat ji, jakož i schopnost přemístit nápoj a stravu na místo konzumace, jsou aktivitami, které jsou pro schopnost zvládat uvedenou základní životní potřebu vymezeny v příloze číslo 1 vyhlášky číslo 505/2006 Sb.). Na obsahově shodných námitkách setrvala v žalobě, přičemž ani krajskému soudu se nejeví jako zjevně bezpředmětné či nedůvodné. Přesto se s nimi žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konkrétně nevypořádal. Jak přitom vyplývá z reprodukováných částí správního spisu, tak ve vztahu k uvedeným aktivitám se jednotlivé podklady ve svých závěrech liší. Podle záznamu o sociálním šetření žalobkyně nezvládá krájení ani porcování jídla (jídlo naporcuje, rozkrájí a naservíruje pečující osoba), pomoc potřebuje při vaření (rozporcování masa, očištění zeleniny, manipulaci s hrnci, pekáčem apod.) a jídlo ani nepřenáší, má je na stole i s pitím. V posudku PK MPSV ze dne 25. 3. 2021, vyhotoveného

bez osobního vyšetření žalobkyně, se naopak bez bližšího vysvětlení uvádí, že rozdělení jídla lžící na místě konzumace se nejví jako nemožné vzhledem k předchozím skutečnostem a přenos stravy lze realizovat např. posunem, konzumací na místě přípravy stravy nebo pomocí transportního servírovacího stolku. Způsob, jakým se žalovaný (ne)vypořádal s dosavadními rozpory mezi sociálním šetřením a posudkovým závěrem PK MPSV (potažmo OSSZ) a také námitkami žalobkyně, považuje krajský soud za nesprávný. V tomto směru nepovažuje krajský soud ani za vhodné, že PK MPSV provedla posouzení žalobkyně bez její účasti, protože právě osobní vyšetření posuzované je základním prostředkem pro odstraňování rozporů mezi závěry sociálního šetření a posudkovým hodnocením (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 - 25), případně může sloužit k objasnění dalších nejasností ohledně zvládání jednotlivých dílčích aktivit základních životních potřeb.

21. Shora uvedené platí obdobně také pro „obouvání a oblékání“. Také v případě této aktivity je v záznamu o sociálním šetření dostatek logických indicií o tom, že žalobkyně tuto životní potřebu s ohledem na „nehybnou“ levou ruku a problémy s páteří sama (tj. bez pomoci pečující osoby) nezvládá. Žalobkyně např. nezvládá pověsit nebo sundávat věci z ramínek, pečující osoba jí zapíná spodní prádlo, přidržuje horní díly oblečení, přetáhne věci přes hlavu nebo přetahuje druhou (zdravou) ruku do rukávu. PK MPSV v posudkovém závěru (str. 5) nejprve konstatovala možnost využití vhodné obuvi a oděvu, které lze s danou poruchou obléci či obout (suchý zip, navlékač ponožek). Dále se pak již pouze omezila na konstatování potíží, při kterých obecně dochází k neschopnosti zvládat tuto životní potřebu, aniž by konkrétně reagovala na závěry ze sociálního šetření a námitky žalobkyně, kterou ani nevyšetřila a uzavřela, že „k nachystání a samostatnému výběru oblečení psychické funkce dostačují.“ Žalovaný závěry PK MPSV opět nekriticky převzal. Nevypořádány tak zůstaly závěry ze sociálního šetření a námitky žalobkyně, podle kterých není např. možné bez pomoci obléci „zdravou ruku“, přemístit oblečení na pravé rameno nebo pověsit či sundat věci z ramínek apod. Také v tomto případě se podle přesvědčení krajského soudu nejedná o deficit, které by bylo možné bez dalšího odmítnout jako nepodstatné a nedůležité. Pokud žalobkyně nemůže při oblékání vůbec používat jednu ruku (lhostejno zda dominantní), což nepochybně ovlivňuje oblékání většiny oblečení horní části těla (svetry, bundy, kabáty), pak se i krajskému soudu jeví jako problematické označit předmětnou základní životní potřebu jako jednoznačně zvládnutou. Konečné posouzení samozřejmě závisí na správních orgánech, ale pokud na svém závěru setrvají, pak je třeba, aby je mnohem důkladněji vysvětlily.

22. Rozpory mezi sociálním šetřením a posudkem PK MPSV vyžadující další doplnění a vypořádání existují také ohledně schopnosti žalobkyně zvládat tělesnou hygienu. Podle záznamu ze sociálního šetření připravuje žalobkyni hygienické pomůcky pečující osoba, která jí rovněž upravuje vlasy (sepne je gumičkou nebo sponou), pomáhá žalobkyni při vstupu a výstupu do (ze) sprchovacího koutu, při sprchování, umyje jí vlasy a tělo (zejména jeho pravou část), osuší ji, nanese pastu na kartáček a stříhá nehty. PK MPSV se omezila na konstatování, že za neschopnost tělesné hygieny nelze pokládat stav, kdy je posuzovaná osoba schopna se umývat, osprchovat atd. za pomoci různých pomůcek (přidržovacích madel, sedáků) a kdy je druhá osoba přítomna pouze z důvodu posílení jistoty a vyloučení případného pádu. Žalobkyně podle PK MPSV nemá postih dominantní horní končetiny a nebyla zdokumentována další vyjmenovaná zdravotní postižení (podstatné omezení funkce

obou horních končetin různé etiologie, anatomická či funkční ztráta končetin, nevidomost). Také v tomto případě se závěry PK MPSV míjejí s námitkami žalobkyně a závěry ze sociálního šetření. Nadále tak zůstává neobjasněná zejména otázka mytí pravé části těla (zejména pravé ruky), osušení nebo stříhání nehtů. Není na správním soudu, aby bez patřičné argumentace domýšlel za kompetentní orgány důvody, pro které lze přes závěry vyplývající ze sociálního šetření o pomoci pečující osoby při některých aktivitách považovat konkrétní základní životní potřebu za zvládnutou. Proto se také v případě této životní potřeby plně uplatní výše přijaté závěry o nepřezkoumatelnosti a nedostatečně zjištěném skutkovém stavu.

VI. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud uzavírá, že hodnocení schopnosti žalobkyně zvládnout 3 základní životní potřeby (stravování, „oblékání a obouvání“ a tělesnou hygienu) není dostatečné, úplné a přesvědčivě odůvodněné. Uvedené nedostatky mají za následek nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z podkladů ve spise je navíc zřejmé, že závěr žalovaného o tom, že žalobkyně shora uvedené životní potřeby zvládá, je dosud předčasný a nemá oporu ve spise. Uvedené vady mají zásadní vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, protože v případě nezvládnutí minimálně dvou dalších základních životních potřeb by žalobkyni příspěvek na péči mohl náležet (pokud by tomu samozřejmě nebránila jiná zákonná překážka, která se však z odůvodnění napadeného rozhodnutí ani obsahu spisu nepodává). Z uvedených důvodů krajský soud postupem podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí bez jednání zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém žalovaný doplní řízení tak, aby vytýkané neúplnosti a rozpory byly odstraněny, případně v odůvodnění napadeného rozhodnutí řádně vysvětleny. Krajský soud dodává, že v rozsudku nehodnotil s ohledem na velmi stručný žalobní bod závěry žalovaného týkající se zvládnutí „osobních aktivit“ žalobkyní, když ani jejich správnost by již nic nemohla změnit na zrušení napadeného rozhodnutí. To však nevylučuje, aby žalovaný (PK MPSV) zohlednil shora uvedené obecné výtky také při posuzování této základní životní potřeby.
24. Podle obsahu spisu vynaložila žalobkyně v řízení náklady na poštovním ve výši 69 Kč (v souvislosti se zasláním žaloby krajskému soudu poštou) a s ohledem na výsledek sporu má podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na jejich náhradu; proto krajský soud ve druhém výroku uložil žalovanému povinnost tyto náklady žalobkyni nahradit. Lhůtu k plnění přisouzené náhrady nákladů řízení prodloužil krajský soud na 30 dnů od právní moci rozsudku, přičemž zohlednil, že rozsudky vydané v řízení podle s. ř. s. nabývají právní moci již okamžikem jejich doručení (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Neplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněná domáhat výkonu rozhodnutí.

Ostrava 28. ledna 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje